

Жива дельта Дунаю

DANUBE
DELTA

UKRAINE
ROMANIA
MOLDOVA

Rewilding
Ukraine

ENDANGERED
LANDSCAPES
& SEASCAPES
PROGRAMME

Модуль 2:
Біорізноманіття дельти Дунаю

Блок 1.
БІОРІЗНОМАНІТТЯ

БІОРІЗНОМАНІТТЯ

це різноманіття життя на Землі у всіх його проявах. До цього поняття належать не тільки різноманіття видів, а й різноманіття оселищ та навіть генотипів.

БІОРІЗНОМАНІТТЯ ДЕЛЬТИ ДУНАЮ

1850 видів рослин та водоростей

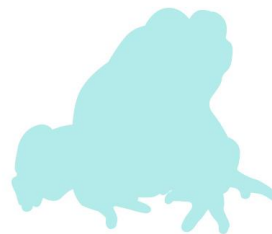
2000 видів комах

108 видів риб

6 видів рептилій

11 видів амфібій

46 видів ссавців

302 видів птахів

Орлан-білохвіст – один із найбільших представників хижих птахів Євразії. Розмах його крил сягає аж 2,5 метри! У дорослих особин хвіст білий, за що птах і отримав свою назву. Орлан оселяється в прибережних лісах неподалік водойм, що багаті на рибу. Він будує гнізда на високих деревах, подалі від людей. У дельті Дунаю гніздиться майже 30 пар орланів-білохвостів. У середині ХХ ст. чисельність виду значно зменшилася внаслідок переслідування з боку людини та отруєння птахів отрутохімікатами. Орлана-білохвоста занесено до Червоної книги України та міжнародних червоних списків.

2,5 м

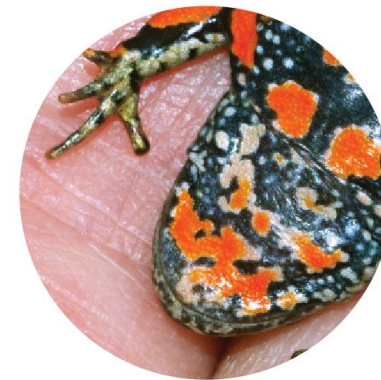
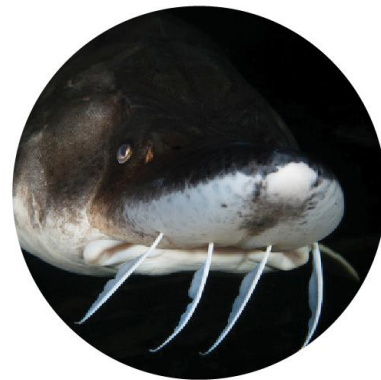

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Відгадайте тварин

Відгадайте тварин, що зображені на фото. Що ви про них знаєте?
Поміркуйте, яким з них притаманні цікаві риси, які вам озвучить вчитель.

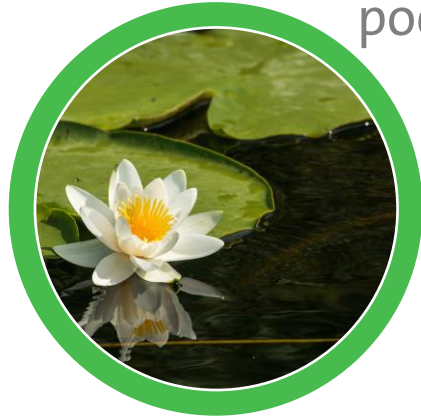

Блок 2.
КОЖЕН МАЄ
СВОЮ РОЛЬ

КОЖЕН ВИД В ПРИРОДІ ВАЖЛИВИЙ

Тваринний та рослинний світ дельти Дунаю та прилеглих регіонів створюють складні, врівноважені та взаємозалежні природні системи, що підтримують дику природу та людей. Кожен вид у цій системі має значення і впливає на багато інших видів.

рослини

види-здобич

види-хижаки

види-запилувачі

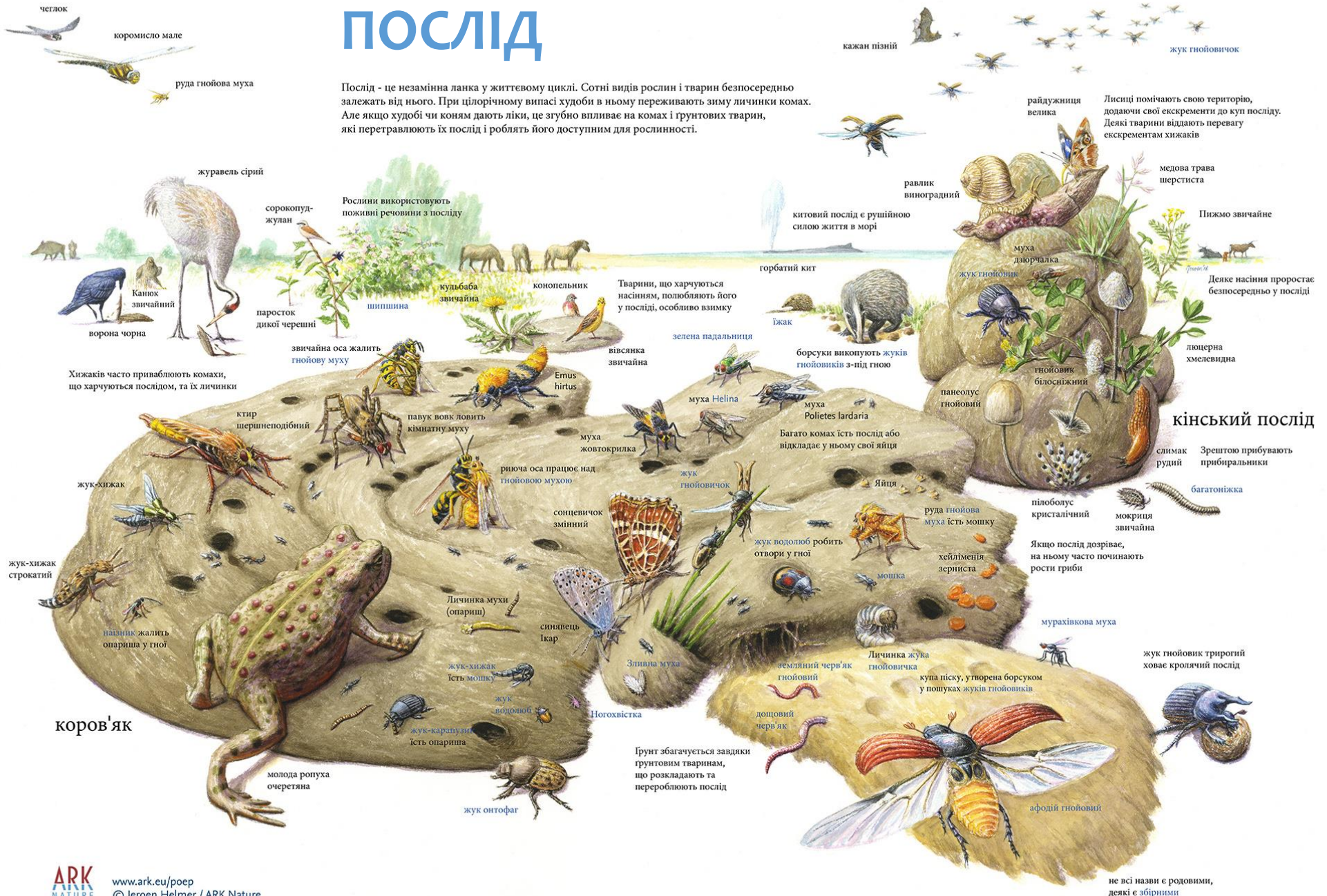

великі травояди

ПОСЛІД

Послід - це незамінна ланка у життєвому циклі. Сотні видів рослин і тварин безпосередньо залежать від нього. При цілорічному випасі худоби в ньому переживають зиму личинки комах. Але якщо худобі чи коням дають ліки, це глибоко впливає на комах і ґрунтових тварин, які перетравлюють їх послід і роблять його доступним для рослинності.

чеглок
коромишло мале
руда гнійова муха

журавель сірий
ворона чорна
Канюк звичайний
паросток дикої черешні

Хижаків часто приваблюють комахи, що харчуються послідом, та їх личинки

жук-хижак
жук-хижак строкатий
назник жалить опарища у гної

коров'як
молода ропуха очеретяна

Рослини використовують поживні речовини з посліду
шипшина
кульбаба звичайна
конопельник
звичайна оса жалить гнійову муху

Emus hirtus
павук вовк ловить кімнатну муху
риюча оса працює над гнійовою мухою
сонцевичок змінний
Личинка мухи (опариш)
жук-хижак їсть мошку
жук водолюб
жук-караулик їсть опарища
жук онтофаг

Тварини, що харчуються насінням, полюбляють його у посліді, особливо взимку
вівсанка звичайна
зелена падалиця

горбатий кит
їжак
борсук виконують жуків гнійовиків з-під гною
Яйця
руда гнійова муха їсть мошку
хейліменія зерниста
мошка
Личинка жука гнійовичка
купа піску, утворена борсуком у пошуках жуків гнійовиків
афодій гнійовий

Грунт збагачується завдяки ґрунтовим тваринам, що розкладають та перероблюють послід

кажан пізній
жук гнійовичок
райдуниця велика
лисичі помічають свою територію, додаючи свої екскременти до куп посліду. Деякі тварини віддають перевагу екскрементам хижаків
медова трава шерстиста
Пижмо звичайне
Деяке насіння проростає безпосередньо у посліді
люцерна хмелевидна
кінський послід
слимак рудий
Зрештою прибувають прибиральники
багатоніжка
мокриця звичайна
Якщо послід дозріває, на ньому часто починають рости гриби
мурахівкова муха
жук гнійовик трирогий ховає кролячий послід

равлик виноградний
муха дзорчалка
жук гнійовик
панеолус гнійовий
пібоболус кристалічний
жук водолюб робить отвори у гної
земляний черв'як гнійовий
дощовий черв'як
афодій гнійовий

Поміркуй, що відбувається в природі, коли бобер підточує дерево? Дерево падає і перегороджує частину річки. Це утворює ставок, який приваблює комах та рибу. Вони, зі свого боку, принаджують птахів, які переносять насіння, з якого виростає більше дерев. Останні значно пом'якшують наслідки сильних дощів, а це може зупинити затоплення міст і сіл... У такий спосіб ланцюжок взаємопов'язаних процесів продовжується. Це наочний приклад того, як природа і люди отримують користь від існування одного виду.

БОБЕР

шуліка чорний

У випадку сильного дощу, греблі бобрів утримують воду у природних долинах. Тому нижче за течією буде менше повеней.

Великі трав'яні їдять гілки повалених дерев, відрости пнів та рослинність на луках, які виникають після відходу бобрів

Підтоплені дерева люблять дятли та кажани, також вони слугують наглядовими пунктами для хижих птахів

Куніці знаходять притулок у бобрових норах, і також мають користь від бобрових ополонків, як і рибалочки

Боброві ставки фільтрують воду

дика худоба
лелека чорний

олень благородний

свиня дика

райка

шоломниця

жовтозілля болотне

красуня блискуча

жаба трав'яна

Риби, амфібії, бабки, болотні рослини та водні птахи процвітають у бобрових ставках

скопа

рибалочка звичайний

кінь дикий

трутовик справжній

вечірниця

дятел середній

видра

тхір

пірникоза мала

молодий лосось

їжача голівка пряма

вуж звичайний

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Поясніть, як один вид впливає на інші види та ландшафти. Пофантазуйте, ставши на мить акторами та сценаристами!

1

Поділіться на групи по 6–10 людей. Завдання для кожної групи – придумати та поставити невеличку сценку (пантоміму або щось інше), що розповість історію про вплив одного виду на інші види та ландшафти навколо.

2

Розподіліть ролі, придумайте для всіх персонажів репліки та дії. Наприклад, хтось зіграє бобра, а хтось – дерево, яке він гризе тощо. Будьте креативними! Нехай репліки будуть римованими чи смішними.

3

Оберіть головного героя вашої вистави зі запропонованого переліку чи інший важливий, на вашу думку, вид: водяний буйвіл, олень благородний, кулан, байбак, бобер, вовк, гриф, пугач.

Блок 3.
ПОВЕРНЕННЯ
ВИДІВ

ДИКИХ ТВАРИН В ПРИРОДІ ДУЖЕ МАЛО

Наші ландшафти дивовижні, але без мешканців вони будуть лише гарними театрами, в яких не вистачає акторів. Майже на кожній природній території в Європі мешкає недостатньо диких тварин, аби вони могли добре виконувати свої екологічні функції в природній системі.

АЛЕ ВОНИ ПОСТУПОВО ПОВЕРТАЮТЬСЯ

Закони про охорону природи вдосконалюються, зменшується конфлікт між людьми та тваринами. ми підтримуємо окремі види та створюємо екологічні коридори, що пов'язують між собою різні оселища. Це лише початок, тому необхідна велика робота, щоб повернути хоча б найважливіші види.

ЯК МИ МОЖЕМО ДОПОМОГИТ ТВАРИНАМ ПОВЕРНУТИСЯ?

обмеження
полювання та
боротьба з
браконьєрством

захист тварин від
отруєння

захист та
відновлення
оселищ тварин

повторне
заселення
тварин на
природні
території

Налагодження
співіснування
людини та
тварин

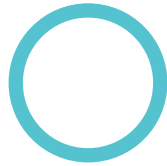
Якщо місцеві громади отримують користь від диких тварин, це полегшує співіснування людей та тварин.

ВИДИ В ФОКУСІ НАШОЇ УВАГИ В ДЕЛЬТІ

Підтримка повернення диких тварин до ландшафтів – один з основних елементів нашої роботи. У дельті Дунаю ми працюємо з різними видами тварин:

птахи (пугач, журавель степовий, пелікан кучерявий)

невеликі ссавці
(бабак, хом'як)

Великі травояди (дикі коні, водяний буйвіл, кулан, олень благородний, лань європейська, та інші)

Rewilding
Ukraine

Пугач

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Цінуючи дику природу, варто пам'ятати: дикі тварини все ж таки не дарма називаються дикими, тому деякі з них є небезпечними для людей. Обговори з вчителем, однокласниками й однокласницями, які тварини, що можна побачити в регіоні, можуть тобі зашкодити, а також як потрібно поводитися з ними, щоб зменшити можливі ризики.

Кумка
червоночерева

Дикий кабан

Каракурт

ДОМАШНЕ ЗАВДАННЯ

Фотодень

Відвідай ліс, озеро чи іншу природну територію разом із вчителем та професійним фотографом. Уважно роззирнися: адже ти можеш побачити цікавих та фотогенічних рослин та тварин. Дізнайся якомога більше, як робити гарні світлини. Знімкуй мешканців, що мешкають у твоєму регіоні.

Якщо ти зробиш фото на природо-заповідній території (перелік знайдеш на сайті конкурсу), то зможеш взяти участь у конкурсі “Вікі любить землю”

<https://wikilovesearth.org.ua/>

Дякую за
увагу!

Rewilding-danube-delta.com
facebook.com/rewildingUA